

Motion till riksdagen 2012/13: MJ482

av Mats Pertoft och Jan Lindholm (MP)

Pantsystem för fimpar och demokratiutveckling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införandet av ett pantsystem för cigarettfimpar.

Motivering

Vi vill alla ha en snygg och städad omgivning. Tyvärr verkar detta vara ett allt mera ökande problem. I alla fall upplever många medborgare detta på gator och torg. Det kommer allt fler undersökningar och mätningar om skräp där man jämför olika städer med varandra i fråga om nedskräpning.

Regeringen har uppmärksammat problemet och infört böter vid nedskräpning. Det är mycket bra. Men man har även fått stor kritik på grund av att man inte låter böterna omfatta den enskilt största nedskräpningsfaktorn i dagens samhälle: cigarettfimpar.

Numera finns det mätningar som tydligt visar vilka typer av skräp som ligger på våra gator, torg och ute i naturen. Resultatet av dessa mätningar är tydligt: på gator och torg utgör cigarettfimpar 67 procent av nedskräpningen. Vid våra stränder utgör det 32 procent (källa: SCB 2011).

Att då exkludera cigarettfimpar från bötesystemet vid nedskräpning ter sig därmed som högst obegripligt. Kritiken vid införandet av systemet i somras var även mycket omfattande.

Samtidigt kan man fråga sig om böter vore ett effektivt medel mot nedskräpning av fimpar. Det borde vara ett enklare system om man lät rökarna själva betala för omhändertagandet av fimparna och införde ett ekonomiskt incitament för att rökarna själva tar hand om sitt skräp.

Ett enkelt och effektivt sätt att få bort fimparna från gator och torg vore att införa ett pantsystem för fimpar. Detta skulle i första hand uppmuntra rökarna att ta ansvar för sina fimpar och lämna tillbaka dem till framtida insamlings-

Fel! Okänt namn på

stationer, men även andra personer skulle få ett incitament till att hålla våra gator och torg rena från fimpar. Ett sådant system skulle även höja priset på cigaretter, vilket skulle bidra till en ökad folkhälsa genom att färre får råd att röka.

Under det gångna året har denna debatt vidgats av Johan Tralau i en artikel i tidskriften *Axess* (nr 5/2012) där han lyfter fram de nederländska forskarna Kees Keizer, Siegwart Lindenberg och Linda Steg som i en artikel i tidskriften *Science* i december redovisar hur nedskräpning, oordning och normbrott får följderna på andra områden än bara som nedskräpning. Denna undersökning samt några till som refereras i artikeln visar tydligt på hur nedskräpning påverkar medborgares vilja till laglydnad, tillit och omtanke om andra. Frågan om nedskräpning blir därmed en fråga som i slutändan handlar om förutsättningarna för ett välordnat och frihetligt samhälle.

Dessa frågor är i högsta grad levande och mycket aktuella, särskilt efter den debatt som uppstod när åklagaren exkluderade det mest frekventa nedskräpningsobjektet i vår näromgivning, cigarettfimpar, från den nya nedskräpningslagens bötesystem. Vi vet också att en tyvärr oftast återkommande egenskap hos bostadsområden där tilliten till samhället och medmänniskorna samt valdeltagandet är lågt är att dessa områden upplevs som skräpiga. Frågan om nedskräpning har en demokratisk aspekt som inte får underskattas, inte heller när de består av små fysiska ting som fimpar. Nu behövs ett initiativ från lagstiftaren, det vill säga riksdagen, för att frågan tas på allvar och regeringen utreder frågan.

Resultatet skulle bli renare och mera välstädade gator och torg i våra samhällen samt friskare människor. I förlängningen skulle det också leda till ett mer demokratiskt och tillitsfullt samhälle. Vem vill inte ha det?!

Stockholm den 4 oktober 2012

Mats Pertoft (MP)

Jan Lindholm (MP)